

noget Saadant. Hvad Goverilovene og deres Anvendelse angaaer, saa sagde den ærede Minister det omtrent reent ud; han var nær ved at sige, at de Commissioner, som have afløst Goveriet, have krænket Eiendomsretten (Hør!). Kan en Minister med Rette tale saaledes om de Domstole, som ere skabte her ved Lov? Er ikke disse Commissioner lige saa gode Domstole som andre, og have vi ikke her tilstrækkeligt hørt, at Domme bør man ansee for ukrænkelige? Jeg skal ikke røre mere ved denne Strid. Der boer et bedre Sind i mig, end at jeg behøver at fortsætte en personlig Strid, om den end har været nok saa nærgaaende; jeg kan overse den og have Barmhertighed med dem, som ikke kunne det. Jeg skal derfor nu igjen gaae over til Sagen selv.

Sagen har for mig sin Betragtning i sig selv og en Betragtning fra det mere politiske Standpunkt. Hvad er, nærmere betragtet, den Fæstet, som efterlades Enken, naar Manden er død? Det er en Enkepension, som gives under eiendommelige Vilkaar; det er en Enkepension, som gives under det Vilkaar, at Enken selv skal være i Stand til ved sine Kræfters Anvendelse at bringe sit Underhold ud af den Gjenstand, der er betroet til hendes Forvaltning; naar hun ikke kan det, saa falder hele Enkepensionen bort. For det Første maa jeg gjøre den Bemærkning, at den almindelige Enkepension, saaledes som vi ere vantede til at kjende den her i Landet, ophører ikke ved Giftermaal; den suspenderes kun, men indtræder igjen, naar Giftermaalet løser op, naar Manden døer; Enken fører med sig i sit nye Giftermaal sin Adkomst til Enkepension, engang vundet, engang kjøbt for hendes Livstid. Ved Indfæstningen er her kjøbt en Enkepension for Enkens Livstid, og om ogsaa Ægtefælskab træder imellem, bør denne Pension ikke derfor høre op; den er engang kjøbt og tilfikkret paa samme Maade, som enhver anden Enkepension, hvis man overhovedet holder sig til denne Sammenligning, men der er endnu en Betragtning, som bør gjøre sig gjældende. Den ved Indfæstningen erhvervede Enkepension kan nemlig, som jeg allerede engang har bemærket, kun komme Enken tilgode, forsaavidt hun sættes istand til eller er istand til

af den Gaards Dyrkning, som er hende anbetroet, at udbringe det Fornødne til sit og sin Familjes Underhold. Har hun eller hendes Mand paa hendes Vegne betalt en nogenlunde betydelig Indfæstning, og svarer hun en nogenlunde høj Afgift, vil Enhver, der kjen-der en Bedrift af den Natur, vide, at det kun er Omsorg i det Smaaligste, som skal kunne skaffe det Fornødne ud af Gaarden; den mindste Efterladenhed, den mindste Forsømmelighed, den mindste Mangel paa sand Interesse for Sagen vil gjøre det umuligt for hende at nyde godt af den kjøbte Enkepension. Men er det i Almindelighed tænkeligt for en saadan Person at skaffe sig et saa sikkert Tjenesttyende, at det kan opveie den Sikkerhed, hun vil vinde, naar hun binder sig til en Mand med det inderlige og faste Baand, som Ægtefælskab er? I Almindelighed er det ikke saa, men jeg vil blot holde mig til Lovgivningen. Ved Landbosforholdene har vor Lovgivning antaget, at kun i Ægtefælskab forbundne Personer kunne passe til dette Forhold, og bringe det Fornødne ud deraf. Jeg holder mig derfor overbevist om, at man ved ikke at gaae ind paa denne Lov tilintetgjør den væsentlige Betydning af Bestemmelserne. Man har sagt, at det ikke forholder sig rigtigt — jeg vil her et Dieblisk komme tilbage til, hvad der er sagt, for at vise, hvor Vanen til ikke at opfatte skarpt findes, — at Indfæstningen i sin Natur, og saaledes som den blev betragtet, da Christian den 5tes Lov optog Fæsteforholdet, som det eksisterede, og formulerede det i Lovbud, var en Haandpenge, en Sikkerhed for Fuldbyrnelsen af den af Personen overtagne Forpligtelse til at drive Gaarden, og, sagde man, Bevistet derfor ligger i Loven selv. (Derfor der i Referatet skulde komme til at staae noget Andet, kommer det deraf, at der gives Mænd, som rette deres Referater, og ikke lade dem gaae den simple Vej fra Hurtigfriverne til Publicum). Der blev sagt: Bevistet findes i Loven selv, hvor det nemlig er bestemt, at, naar Een eier Landgilden af en Gaard og en Anden Herligheden, da er det Herlighedsseieren, der har Fortrinet for Landgildeeieren og ikke Landgildeeieren, der har Fortrinet for Herlighedsseieren, men nu er